

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Ústav germánských studií

Oddělení germanistiky

Oponentský posudek diplomové práce

Autor posudku: Mgr. Viktor Tichák

Autorka práce: Pavla Vavřínková;

Název práce: Zur lexikographischen Bearbeitung des geschichts-wissenschaftlichen Wortschatzes aus der Perspektive Deutsch/Tschechisch;

Rok odevzdání: 2019;

Vedoucí práce: Mgr. Martin Šemelík, Ph.D.;

1. Členění práce

Předkládaná práce je koncipována přehledně, přestože by bylo jistě možno lépe pracovat s koherencí textu. Úvod kupříkladu jasně stanovuje cíle práce, chybí však základní propojení se zbytkem textu, tedy uvedení, představení následujících statí. Již od počátku se mluví o výběru lemmat, přestože je první příklad uveden relativně pozdě. Např. věta „Es ist eine Auswahl der Lemmata zu beurteilen, die die Autorin selbst im Rahmen dieser Arbeit bearbeitete“ (s. 24) přichází v momentě, kdy ještě o žádném výběru nebyla řeč.

Členění práce je logické, postupně rozvíjející centrální téma a s výjimkou historického exkurzu (viz níže) zbytečně neodbíhající do podružných detailů.

Jako zásadní nedostatek však hodnotím chybějící závěr, který jen částečně dovede nahradit uvedené resumé.

2. Téma, obsahová stránka, metodologie

Pozitivně lze hodnotit zvolené téma, které autorce umožnilo soustředit se na zvolené cíle. Nedostatky v koherenci textu se však projevují i v obsahové stránce. Čtenář např. nepochopí funkci obsáhlého referátu o definicích, přestože je nakonec toto pojednání velmi relevantní.

Naopak jako redundantní lze označit pasáže týkající se historie 19. a 20. století (s. 35–37). Vyprávění o historii má beletrizující tendence (Es ist die Zeit... Es ist die Zeit...) a není patrná spojitost historického pozadí 19. století se současnou terminografií.

Než autorka přistoupila k vlastní práci na jednotlivých heslech, uvádí stručnou analýzu 4 slovníků. Ke všem se vyjadřuje oprávněně kriticky, což poskytuje prostor pro nápravu, o níž se dále snaží v praktické části. Nepochopitelně byly vybrány 4 termíny: *Agrarier*, *Bourgeoisie*, *Dominikalland* a *Doppelbund*. Bylo zdůvodněno, proč byla vybrána substantiva, chybí však zdůvodnění výběru právě těchto čtyř substantiv.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav germánských studií

Oddělení germanistiky

Protože byla nalezena pouze v jednom ze čtyř analyzovaných slovníků, jejich funkce coby příkladových substantiv tím pozbývá smyslu.

Největší předností předkládané práce je její praktická část. Z metodologického hlediska bylo náležitě vysvětleno, jakým způsobem jsou jednotlivé termíny vybírány. Přestože jsou v práci metodologické poznámky uvedeny poněkud „skrytě“ v kapitole 4.2. a jejích subkapitolách, postupuje autorka systematicky a snaží se nezanedbat žádné metodologické detaily. Vytknout lze poznámku, že jsou vybrány především „einelementige Fachwörter“ (myšleno jednoslovné), přičemž mnoho termínů je „zweielementig“. Vzhledem k chybějícímu vysvětlení, proč by měly jednoslovné termíny výzkum zjednodušit, působí poznámka redundantně. Výstavba jednotlivých hesel je logická a vyčerpávající, myslí na různé cílové skupiny uživatelů terminologického slovníku.

3. Práce s literaturou a prameny

Jako základní publikaci pro teoretický základ práce zvolila autorka Roelckeho knihu *Fachsprachen* z roku 1999. S primární i sekundární literaturou pracuje vhodným způsobem.

4. Jazyková a vizuální stránka

Práce je sepsána velmi dobrou němčinou, ačkoli obsahuje (byť kvantitativně nevýznamné) množství chyb především morfosyntaktických (např. *zwischen den *Kommunikationsbereiche* (s. 12), *die *einzelne Stichwörter* (s. 37), **durchgesucht* (s. 40), *ähmelt *sich dem tschechischen Äquivalent* (s. 51) nebo dvojitou negací na s. 23: „*kein Experte [...] an der Bearbeitung des Nachschlagewerks offensichtlich nicht teilnahm*“) a pravopisných (např. *unter Anderem* (na více místech), *der Aristotelischen Definition* (s. 18), *des 19. Jh.* (s. 21), *antraff* (s. 22)).

Větší pozornost by si zasloužila typografická úprava. Nejednou najdeme uvedený zdroj malými písmeny, někdy jsou zase velká písmena nadbytečná (např. *Josef JUNGSMANN* (s. 21), s. 46 není zarovnána do bloku, velmi nelogicky je zacházeno s uvozovkami, pomlčkami a spojovníky (např. *eine andere – adressatbezogene - Variable* (s. 12)).

Co se týče lexika a stylistiky, je práce psána odborně, kromě zmíněných beletrizujících tendencí historického exkurzu v kapitole 4.1. velmi profesionálně vědecky. Z hlediska lexika lze vytknout snad pouze záměnu slov „Termin“ a „Terminus“ či přemíru pojmu „koncepce“, která ústí v nelogické věty jako „*unterscheidet sich von der systemlinguistischen Konzeption sowohl konzeptionell [...]*“.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav germánských studií

Oddělení germanistiky

5. Doporučení

I přes zmíněné nedostatky obsahového i formálního charakteru doporučuji práci k obhajobě. Navrhovaná známka: 2 (velmi dobře).

6. Otázky k průběhu obhajobě:

Kromě otázek, vyplývajících z posudku zmiňuji ještě dva doplňující dotazy:

1. „[die innersprachlichen Merkmale und die außersprachlichen Bedingungen] dienen jedoch nicht der Bestimmung sprachlicher Varietäten (fachlichen Sprachsystems), vielmehr werden sie hinsichtlich ihrer Bedeutung innerhalb fachsprachlicher Textäußerungen erforscht.“ (s. 9)

V čem je specifické pragmalingvistické pojetí odborného jazyka? Nakolik jsou zaměnitelná adjektiva „pragmalingvistické“ a „interdisciplinární“? Kde je hranice mezi pragmalingvistickým a kognitivním modelem, zakládají-li se oba (mj.) na psychologické stránce jazyka a producenta/recipienta?

2. Jakým odborným textům jsou zvolené příklady „mimooborové odborné slovní zásoby“ *der Agrarier, der Antisemitismus, die Bourgeoisie, der Klassenkampf* (s. 16) primárně určeny, nejedná-li se primárně o termíny historického diskurzu?

V Praze dne 22. 8. 2019

.....
Mgr. Viktor Tichák